

Uchwała z dnia 17 października 2001 r., III CZP 44/01

Sędzia SN Gerard Bieniek (przewodniczący)

Sędzia SN Marian Kocon

Sędzia SN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z wniosku wierzyciela Banku Zachodniego S.A., IV Oddział w W. przeciwko dłużnikowi BP P., spółce z o.o. z siedzibą w K. o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 5 października 2001 r., przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Piotra Wiśniewskiego zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2001 r.

„Czy ograniczenie wysokości całego wpisu stosunkowego w § 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określania wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.) do kwoty 100.000 zł. oznacza, że kwota ta stanowi zarazem górną granicę podstawy naliczenia wpisów ułamkowych przewidzianych w tym rozporządzeniu”?
podjął uchwałę:

Wpis w wysokości dziesiątej części wpisu stosunkowego, pobierany od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, nie może być wyższy niż dziesięć tysięcy złotych (§ 54 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określania wysokości wpisów w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

Uzasadnienie

Bank Zachodni S.A., IV Oddział w W. złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, który opiewał na kwotę 5 622 000 zł.

Przewodniczący zarządzeniem z dnia 22 marca 2000 r. wezwał wnioskodawcę do uiszczenia wpisu, który ustalił w wysokości 23 770 zł. Z uzasadnienia zarządzenia wynika, że Przewodniczący na podstawie § 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.) ustalił cały wpis stosunkowy w wysokości 237 700 zł, a następnie – należny w sprawie wpis ułamkowy, odpowiadający 1/10 części ustalonego wpisu stosunkowego.

W zażaleniu wnioskodawca zakwestionował prawidłowość określenia wysokości wpisu ułamkowego zarzucając, że nie może ona być wyższa niż 1/10 część kwoty stanowiącej górną granicę całego wpisu stosunkowego, oznaczoną w § 1 pkt 4 cytowanego rozporządzenia.

Sąd Okręgowy w Krakowie, rozpoznając zażalenie, przedstawił – na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. – przytoczone na wstępie zagadnienie prawne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu pobiera się – zgodnie z § 54 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm. – dalej "rozporządzenie z 1996 r.") – dziesiątą część wpisu stosunkowego. Rozstrzygnięcie wątpliwości, które pojawiły się przy ustalaniu tego wpisu, wymaga wyjaśnienia wstępnej kwestii. Dotyczy ona zakresu stosowania zasad ustalenia wpisu stosunkowego do określenia wysokości wpisu w postaci ułamkowej części wpisu stosunkowego.

W sprawach cywilnych – w myśl art. 29 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 24, poz. 110 ze zm. – dalej "u.k.s.c.") – zasadą jest wpis stosunkowy. Zgodnie z art. 30 ustawy, wysokość wpisu stosunkowego zależy od wartości przedmiotu sprawy. Zakres przedmiotowy i zasady ustalania wysokości wpisu stosunkowego określa – wydane na podstawie art. 37 u.k.s.c. – rozporządzenie z 1996 r. Według § 1 tego rozporządzenia cały wpis stosunkowy w sprawie cywilnej oraz w sprawie gospodarczej odpowiada kwocie, która stanowi oznaczony procent wartości przedmiotu sprawy. Omawiany wpis ma też określoną dolną i górną granicę.

Kwestię maksymalnej wysokości całego wpisu stosunkowego, która ma znaczenie dla rozstrzygnięcia problemu, będącego przedmiotem rozpoznawanego

zagadnienia prawnego, reguluje § 1 pkt 4 rozporządzenia z 1996 r. Stanowi on, że cały wpis stosunkowy w sprawie cywilnej oraz w sprawie gospodarczej, w których wartość przedmiotu sprawy przekracza kwotę 100 000 zł, wynosi od pierwszych 100 000 zł – 6600 zł, a od nadwyżki ponad kwotę 100 000 zł – 5 %, nie więcej jednak niż 100 000 zł.

Przytoczony przepis jest powtórzeniem § 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 maja 1993 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 46, poz. 210 ze zm. – dalej "rozporządzenie z 1993 r."), które obowiązywało do wejścia w życie rozporządzenia z 1996 r. W praktyce sądowej przepis § 1 pkt 4 rozporządzenia z 1993 r. wywołał wątpliwości, czy zawarty w nim zwrot „nie więcej niż 100 000 zł” odnosi się do całego wpisu stosunkowego, czy jedynie do tej części, którą pobiera się od nadwyżki ponad kwotę 100 000 zł. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 marca 1994 r., III CZP 19/94 (OSNC 1994, nr 9 poz. 177) stwierdził, że górna granica 100 000 zł przewidziana w § 4 pkt 4 rozporządzenia z 1993 r. dotyczy całego wpisu stosunkowego. To stanowisko jest aktualne. Stan prawny w omawianym zakresie, obowiązujący w chwili podjęcia uchwały z dnia 11 marca 1994 r., nie uległ bowiem zmianie po wejściu w życie rozporządzenia z 1996 r.

Rozporządzenie z 1996 r. zawiera liczne przepisy, które przewidują wpis w postaci ułamkowej części wpisu stosunkowego (§ 6, 23 ust. 1, § 31, 32, 33, 41 ust. 1 i 2, § 46, 47, 53, 54 ust. 1, § 57, 63 pkt 1). Nie ma w nim jednak unormowania, które – w celu ustalenia tego wpisu – regulowałoby, inaczej niż § 1, sposób określenia wysokości wpisu stosunkowego. Nie zawiera ono również szczególnego przepisu, który określałby górną granicę wpisu w postaci ułamkowej części wpisu stosunkowego, została natomiast określona dolna granica tego wpisu (§ 2 omawianego rozporządzenia).

Z przytoczonych unormowań rozporządzenia z 1996 r. wynika, że wpis w postaci ułamkowej części wpisu stosunkowego stanowi odpowiedni ułamek całego wpisu stosunkowego. Ustalenie jego wysokości wymaga więc najpierw wyliczenia całego wpisu stosunkowego według zasad określonych w § 1 rozporządzenia z 1996 r., a potem – wyliczenia kwoty odpowiadającej oznaczonemu ułamkowi tego wpisu. Jest oczywiste, że ustalony w ten sposób wpis w postaci ułamkowej części wpisu stosunkowego będzie zawsze niższy od całego wpisu stosunkowego. Takie stanowisko Sąd Najwyższy wyraził też w uchwale z dnia 11 marca 1994 r., III CZP

23/94 (OSNC 1994, nr 9 poz. 178), podkreślając że nie budziło ono wątpliwości w okresie obowiązywania pierwszych rozporządzeń wydanych na podstawie art. 37 u.k.s.c., które – w przeciwieństwie do rozporządzeń wymienionych w niniejszym uzasadnieniu – nie przewidywały górnej granicy całego wpisu stosunkowego. Należy podzielić pogląd wyrażony w uchwale z dnia 11 marca 1994 r., III CZP 23/94 – który nie dezaktualizował się na skutek uchylenia rozporządzenia z 1993 r. – że wprowadzenie tej granicy nie oznacza, iż stanowi ona także górną granicę wpisu w postaci ułamkowej części wpisu stosunkowego. Argumentu przemawiającego za przyjętą wykładnią dostarcza przepis § 1 pkt 4 rozporządzenia z 1996 r., z którego jednoznacznie wynika, że przewidziana w nim górna granica wpisu dotyczy jedynie całego wpisu stosunkowego. Poza tym odniesienie tej granicy także do wpisu w postaci ułamkowej części wpisu stosunkowego prowadziłoby, w wypadku znacznej wartości przedmiotu sprawy, do zatarcia różnicy między wpisem stosunkowym w postaci pełnej i ułamkowej.

Rozporządzenie z 1996 r. nie określa wprost górnej granicy wpisu w postaci ułamkowej części wpisu stosunkowego, jednakże zasady określania wysokości tego wpisu pozwalają ją ustalić jednoznacznie. Tę granicę będzie zawsze stanowiła kwota odpowiadająca oznaczonemu ułamkowi górnej granicy całego wpisu stosunkowego. Dlatego wpis od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, który stanowi dziesiątą część wpisu stosunkowego, nie może być wyższy niż dziesięć tysięcy złotych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w uchwale.